

Sommarprat om oss och grisar och behovet av hästrädisor

Sir Winston Churchill (1874 - 1965), nyligen hedrad med ett eget museum i London för sina insatser under senaste världskriget, sa vid ett tillfälle att han tyckte bra om grisar. Skälet var att "hunden ser upp till oss, katten ser ner på oss, men grisen betraktar oss som en jämlike".

krönika

Grisen – vår intelligente kusin från det s k landet

Jag tänkte på detta, när jag för en tid sedan stötte på den nyutkomna boken The Whole Hog (Profile Books), som varmt kan rekommenderas som engelsk sommarläsning. En utförlig och lovordande svensk recension fanns i SvD 29 april (Nordin) under rubriken "Grymt underskattad kusin från landet".

Författaren, Lyall Watson, prisar verkligen grisen. Vår europeiska kultur och den vi påtvingade kolonierna, är enligt honom ytterst en svinkultur.

Grisens betydelse kan inte överskattas, skriver han. Den klarar sig i alla delar av världen, lever på det som människan åter plus det vi kastar bort och har nästan rekord i att omsätta energi. Vid slutstationen blir den till populär människoföda. Det lär finnas öar i Stilla havet, där de som inte äter griskött inte betraktas som riktiga människor!

Men det finns, som vi väl vet, också stora folkgrupper i de delar av världen, där mänsklighetens vagga stod, för vilka grisen är oren och ratas.

Varför? Ja därom tvistar de lärde. Risken för trikiner kommer ofta upp som förklaring till att de kringströvande urmänniskorna skydde grisens kött.

För klok för människan

Jag har hört en annan hypotes, som nu tycks stödjas av Watsons hyllning till vår intelligenta, lekfulle, sociale, nyfikne, bökannde, o s v, vän. Grisen var helt enkelt för klok för att finna sig i att bli driven omkring av jäktade nomader. Dessa fick i stället satsa på skockar av får, getter och kameler, som var lättare att förmås följa med på de urtråkiga ökenvandringarna. Så fick grisen bestämma mer själv i dag, skulle t ex hans sista färd till slakteriet säkert ordnas mer förnuftigt och mänskligt än i EU-byråkraternas regelverk.

På tal om att låta sig ledas av människan berättar svinbokens författare, att han som barn hade en gris som troget följde honom var han gick, tills det efter en tid var grisen som gick först och bestämde takten!

Vi är så lika

Mängder av exempel ges i boken på hur rätt

Sir Winston hade. Grisen och vi har verkligen mycket gemensamt. Det gäller anatomi, fysiologi, matvanor, modersegenskaper, sjukdomar och annat. Viktiga inre organ som hjärta, hjärna och njurar har förbluffande likheter med våra, vilket ju för varje dag får allt större betydelse i humanmedicinen. Grisen drabbas av både cancer och reumatism och kan t o m bli alkoholberoende.

Det senare minns jag min farbror Ernst i Fresno, Kalifornien, berättade om. Han var russinfarmare, men födde också upp svin på druvor som fallit av buskarna och jäst i solen. Djuren lär ha uppträtt mycket mänskligt då de lullade hem efter utfodringen och kom villigt tillbaka för påfyllning.

Svin inget att bli arg för

Läs, om möjligt, hela boken om den hela grisen! Nordin säger i sin recension sammanfattningsvis, att det är en bok som man blir förändrad av att läsa. "Det är inte så att man börjar grymta, men nästa gång någon kallar mig för svin kommer jag inte att bli förgrymmad, utan i stället tacka för komplimangen".

Tänk om Ireen von Wachenfeldt, som för ordet i Rok, haft mod att i TV-programmet härom kvällen hävda att "män är grisar" (i stället för djur), då hade det ju inte behövt bli någon mediastorm.

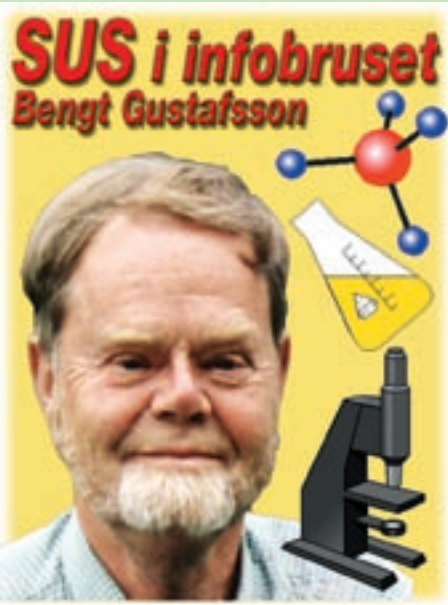
Vem äter grisen?

Totalt i världen svarar grisköttet för cirka hälften av köttproteinintaget. I USA kommer grisköttet med sina 51 pund (drygt 23 kg och 13 kg mindre än i Sverige) per person och år bara på tredje plats efter nötkött och kyckling.

Det kan vara av visst intresse för oss, vars ekonomi och samhällsförhållanden allt mera liknar USA, att notera att färsk konsumtionsundersökningar där visar att grisköttkonsumtionen varierar märkbart med olika faktorer. Klimat och (grill)väderlek spelar roll. Övervägande delen konsumeras i hemmen. Man beställer tydligen inte i första hand grisköttretter på krogen.

Landsbygdsbefolkningen äter mer gris än stadsbor, nordeuropeiska ättlingar i mellanvästerns stater mer än folk med spansk bakgrund i söder och väster. Afroamerikaner konsumerar över 30 procent mer griskött per person än USAs riksnorm. Äldre människor äter väsentligt mindre än genomsnittsammerikanaren. Det gör också höginkomsttagarna. Eventuella skillnader mellan män och kvinnors matvanor vad gäller grisrätter berörs inte.

Prognosen för närmaste decennier är att man i USA främst till följd av den tilltagande befolkningsandelen äldre personer, samt av grupper med spansk bakgrund, kan vänta en ytterligare nedgång i grisköttkonsumtionen per person. Men eftersom USAs befolkning stadigt växer, kommer det ändå

att krävas en totalt större slaktsvinsproduktion än dagens.

Svinuppfödning en framtidsnäring

I delstaten Indiana, där jag inom parentes sagt som student under tidigt 60-tal lärde mig grilla både fläskkotlett och revbensspjäll, har den politiska ledningen i dagarna insett att en utbyggd slaktsvinsproduktion med tillhörande slakteriindustri har s k tillväxtpotential. Trots att Indiana länge varit en av de fem största svinstaterna i USA hade ingen av dess landshövdingar (guvernörer) besökt någon svingård sedan 1985! I slutet av maj i år reste man så runt med den folkvalde höjdaren till några svinuppfödare.

Efter besöken stod det klart för alla som ansvarar för ett gott företagsklimat, nya jobb och välbefinnande i allmänhet, att grisproduktionen i Indiana bör stödjas i handling (alltså inte bara i ord). Man inrättar bl a en speciell riskinvesteringsfond till hjälp för uppfödare som vill växa, samt ska se över och samordna kommunernas miljö- och hygienregler för att förebygga konflikter.

De problem man ser vid en ökad produktion gäller främst svinlukten. Men här kan enligt färsk forskning i Pennsylvania (Jerzy Dec m fl) en radikal lösning vara på väg. Man har med gott resultat (minskning till hälften, enligt en mänsklig luktpanel) kunat minska odören från svingödsel med en behandling där pepparrot är huvudingrediensen.

Hästrädisan löser våra luktproblem?

Tanken slår mig att grisen och människan även tycks närma sig varandra då det gäller luktproblematiken. Efter det allmänna rökförbudet på krogar och pubar för några dagar sedan, börjar folk redan, enligt flera inslag i media, klaga högljutt över att det nu

"stinker av människolukt" i de tidigare väl inrättade samlingslokaler. Deodoranter säljer som aldrig förr.

Kanske kan forskningen nu, när även Operakällaren m fl vattenhål för politisk, facklig och annan elit, stinker, äntligen tilldelas ett mångmiljonanslag (gärna direkt från Konsumentministern) för en slutlig lösning på luktproblemen.

Tänk om pepparrot så småningom bli basen för ett gemensamt medel mot både svin- och människoodör!

Det kan vara på sin plats att i detta djurluktsammanhang påminna om att pepparrot på engelska heter "horse radish".

Men hur skulle Sir Winston reagerat om han fått uppleva rökförbudet, han som kedjerökte cigarr oavsett om han vistades ute eller i drottningens salonger?

Kanske hade han gett grisen en ytterligare intelligenspoäng!

.... det doftar av nyslaget hö.

Bästa sommarhälsningar

Bengt

MAFA program för foderberedning

NYHET Nu säljer MAFA Skioldprogrammet

En spannmålsrens som gör fodret bättre och hälsosammare. Försök visar att djuren blir friskare och äter bättre. Effektiv rensning med både grov- och finsäll. Kapacitet upp till 6.000 kg/tim.

För mer information ring oss eller besök www.mafa.se

Nöjda kunder är det bästa vi vet!

Tel. 0431 - 44 52 60

Fax 0431 - 41 15 01

E-mail: mafa@mafa.se

Grundsystem och fasadelement för industri, lantbruk och bostäder

Markstöd

Entrétrappor

Specialgjutningar

GRUNDLIGT ARBETE MT BETONG AB

Markaryd 0433-171 91

Automatisera din spannmålstorkning!

Torken placeras på lastceller. Automatik styr värmetillförseln till önskad vattenhalt hos spannmålen. Kylning sker under viss tid. Du kan få vågsedel och historik utskrivet på de senaste 200 satserna.

Drifttid, bortförd vattenmängd, m m, kan registreras.

Välj att köpa enbart våg, våg med reläutgångar, eller våg med datoriserad automatik.

PROFILVÅGEN

info@profilvagen.se www.profilvagen.se
Dalporten 6, 781 95 Borlänge Tel 0243-23 14 90 Fax 0243-23 14 89

Vågar, automatik, handdatorer är vår specialitet!

Välkommen

som leverantör av smågrisar och slaktsvin!

Ystad Slakteri AB

Ruuthsbo, 0411-787 40, 070-328 47 22

Tom Hansson

VARFÖR TORVSTRÖ?

Torv är DRYGT - 2 delar torv suger 1 del vatten

Torv ABSORBERAR ammoniak och ammonium - friskare luft

Torv är BEPRÖVAT - i Sverige användes 1900 - 1960 160 milj m³

Torv är SVENSKT - 40 mossar från Ljungby till Haparanda

FÖRPACKAD eller LÖSTORV

Frågor? Beställning? Information!

Bjälkgatan 1 • 824 43 HUDIKSVALL • Fax 0650-54 74 57

Ring Leif tel 070-643 74 15 eller 0650-54 74 00

- DRYGT
- ABSORBERAR
- BEPRÖVAT
- SVENSKT

